

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

географічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Географічне прогнозування»

Освітньо-професійна програма бакалавр

(назва програми)

Спеціальність 106 Географія, 014 Середня освіта (географія)

(вказати: код, назва)

Галузь знань Природнича географія

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Наконечний Костянтин Петрович, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, кандидат географічних наук

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://ecogeo.cv.ua/наконечний-костянтин-петрович/>

Контактний тел. +380500215786

E-mail: k.nakonechny@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2527>

Консультації понеділок та вівторок з 11.10 до 12.50

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Географічне прогнозування - це наукова розробка системи уявлень про майбутні властивості і стан територіальних систем, спрямованості і ступеня їх майбутніх зміни, викликаних як випадковими факторами, так і цілеспрямованою діяльністю людини, зафіксованих з заданим часом попередження в характерному просторово-часовому інтервалі. Залежно від об'єктів прогнозування формується три основних види географічного прогнозування - економіко-географічне, фізико-географічне і екологічне (геоекологічне).

Головні завдання географічного прогнозування - науковий аналіз територіальних процесів і явищ; дослідження сучасних і перспективних взаємовідносин між природою і суспільством; оцінка можливостей перспективного розвитку територіальних систем; інформаційне забезпечення проектів соціального

2. Мета навчальної дисципліни: обґрунтування змісту та сутності прогнозу та прогнозування зміни навколишнього осередку, різноманітні аспекти і підходи до прогнозування сучасних географічних, еколого-географічних та прогнозно-інформаційних систем і їх компонентів. Вивчити основні методи суспільно- географічного прогнозування.

Ціллю цього курсу є надання студентам базових знань з організації природно-географічних досліджень, основних методів проведення та видів комплексного географічного прогнозу

3. Завдання:

- >ознайомити з системою, принципами та значенням прогнозування;
- >розглянути концепції майбутнього людства;
- >охарактеризувати кризи і антикризові технології в контексті суспільного прогнозування;
- >розглянути теоретико-методологічні підходи географічного прогнозування;
- >оволодіти методичними засадами прогнозування зміни навколишнього середовища;
- >навчити застосовувати отримані теоретичні знання на практиці.прогностики, оволодіти методикою прогнозування регіонального розвитку та методичними засадами прогнозування змін навколишнього середовища

4. Пререквізити: суспільна географія; фізична географія; філософія; математичне моделювання; суспільно-географічне прогнозування та екологія

5. Результати навчання На підставі вивчення курсу студенти повинні усвідомити основні поняття географічного прогнозування, його види та методи. Розуміти процеси глобального моделювання, оптимальні виразники прогнозування стану навколишнього природного середовища. Студент повинен вміти здійснювати геоінформаційний прогноз, на основі даних різних станів природного середовища. Здійснювати аналіз та характеристику існуючої геоекологічної ситуації . Уміти оформляти картографічні твори із застосуванням сучасних технологій, прийомів та методів. Володіти можливостями застосування результатів аналітичних досліджень для якісної оцінки природного середовища та бути здатним застосовувати їх до професійної діяльності. Здійснювати прогнозування стану природного осередку для запобігання деградаційним процесам. Дотримуватися морально-етичних аспектів дослідження, чесності, професійного кодексу поведінки для вирішення питань, пов'язаних з втручанням в природу.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2017/18	7	3	108	30	16			62		залік
Заочна	2017/18	7	3	108	8	4			96		залік

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Теми курсу	Кількість годин			
	Всього	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота
Модуль 1.				
Тема 1. Передумови виникнення та зміст географічного прогнозування.	12	4	2	6
Тема 2. Загальні особливості прогностичного аналізу природного осередку.	12	4	2	6
Тема 3. Історія і стан прогнозування на сучасному етапі.	10	2	2	6
Тема 4. Геоінформаційний прогноз як метод сучасної оцінки природних умов.	9	2	1	6
Тема 5. Дефініції прогнозування природно-господарських комплексів.	9	2	1	6
Всього за модулем 1	52	14	8	30
Модуль 2.				
Тема 1. Прогнозування розвитку глобальних явищ сучасності.	12	4	2	6
Тема 2. Прогнозування стану навколишнього середовища.	12	4	2	6
Тема 3. Передпрогнозна еколого-географічна орієнтація на використання природних умов та ресурсів.	12	4	2	6
Тема 4. Використання моделі авторегресії для прогнозування природних процесів по рядах	10	2	2	6

спостереження.				
Тема 5. Екологічне прогнозування: структура, форми та методи.	10	2	2	6
Всього за модулем 2	56	16	10	30
ВСЬОГО	108	30	18	60

3.2.2 Теми практичних (семінарських) занять

1. Вплив Сонця на нашу планету внаслідок його еволюційного розвитку
2. Вплив Місяця на розвиток майбутнього Землі
3. Наслідки падіння космічних тіл на поверхню нашої планети
4. Наслідки вибуху надкової поблизу Сонячної системи
5. Подальший геологічний розвиток земної кори
6. Зміни у магнітному полі внаслідок поступового охолодження ядра планети
7. Кліматичні зміни у майбутньому
8. Особливості тваринного і рослинного світу в залежності від зміни клімату та антропогенного впливу
9. Демографічні зміни у людській цивілізації
10. Зміни в економіці деяких країн в залежності від змін клімату та науково-технічного прогресу

3.2.3 Самостійна робота (реф.)

1. Прогнози щодо регіональних складових сучасного суспільства (Захід - Схід, Південь - Північ),
2. Перспектива окремих континентів; Азія в майбутньому світі
3. Передбачення можливих подій у конкретних країнах . США в XXI столітті ?
4. Концепція індустріального та постіндустріального суспільства
5. Концепція нульового економічного зростання
6. Концепція сталого розвитку людства
7. Контури планетарної цивілізації
8. Модель багатополюсного світу

4. Система контролю та оцінювання

Для визначення та оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного та підсумкового контролю знань студентів за модульно-рейтинговою системою зі 100-бальною шкалою оцінювання.

Шкала оцінювання академічних успіхів студентів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль: I контроль – теми 1-4. II контроль – теми 5-7. Засоби діагностики успішності навчання: опитування та тестування.

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Підсумковий контроль: за роботу на протязі семестру по закінченню вивчення дисципліни на підставі отриманих студентом балів на лекційних, практичних заняттях та за виконання самостійної роботи, підсумкового контролю у формі заліку виставляється оцінка.

Студент, який отримав за результатами поточного контролю 50 і більше балів, має можливість:

- отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни відповідно до набраної кількості балів і не складати підсумковий контроль (екзамен, залік);
- складати підсумковий контроль (екзамен, залік) з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи контролю та оцінювання знань:

Поточний контроль після вивчення змістового модуля (на комп'ютерах або у письмовій формі); Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові завдання та питання.

Перевірка та оцінювання звіту про самостійну роботу.

Підсумковий контроль знань відбувається на заліку у письмовій формі у вигляді комплексних контрольних робіт (ККР), які включають усні відповіді та тестові завдання (10 тестів, одна правильна відповідь з запропонованих).

5. Рекомендована література

Основна

1. Богобоящий В.В., Чурбанов К.Р., Палій П.Б, Шмандій В.М. Принципи моделювання та прогнозування в екології. Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. -216 с.
2. Звонкова Т.В. Географическое прогнозирование. Учеб. пособие для географ. спец. вузов. — М.: Высш. шк., 1987. — 192 с.
3. Кілінська К.Й. Основи географічного прогнозування. Навч -метод. Посібник. Чернівці: „Рута”, 2003. – 120 с.
4. Преображенский В.С. Географическое прогнозирование и прогноз факторов порождающих природоохранные проблемы,- Региональный географический прогноз - управление природопользованием. Наука, М.: 1989. – 240 с.
5. Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів- К.: Кондор, 2009. – 194 с.

Допоміжна література

1. Глівенко С.В., Соколов М.О., Теліженко О.М. Економічне прогнозування: навч. посіб.для студентів вузів. – Суми: ВПП „Мрія- 1” ЛТД, 2000. – 120 с.
2. Денисик Г.І. Природнича географія Поділля. – Вінниця ЕкоБізнесЦентер,1998.
3. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища. Навчальний посібник. – К.: Тов. —Знання». КОО, 2000. – 203 с.
4. Кілінська К. Дефініції прогнозування природно-господарських комплексів та деякі концептуальні положення. Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 158, Чернівці, «Рута», - 2002.
5. Глівенко С.В., Соколов М.О., Теліженко О.М. Економічне прогнозування: навч. посіб.для студентів вузів. – Суми: ВПП „Мрія- 1” ЛТД, 2000. – 120 с. 6. Глівенко С.В., Соколов М.О., Теліженко О.М. Економічне прогнозування: навч.посіб. – 3-тє вид., допов. – Суми: ВТД „Університетська книга” , 2004. – 207 с.

3. Ресурси мережі Інтернет

1. http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/8790/1/textbook_Biliaiev.pdf h2.
1. http://geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/kafedra_ekonom_lit/Syspil_geo_prognoz.pdf
2. https://stud.com.ua/26404/geografiya/sotsialno_ekonomiko_geografichne_prognozuvannya
3. https://meteo.gov.ua/files/content/docs/meteo_kerdoc/Osnovni%20ponjattja%20ta%20metody.pdf